

Prædiken til 3. søndag i fasten

Joh. 8, 42-51

Sandhed og løgn. Det handler ikke om at lyve eller om at tale sandt, det er langt mere omfattende. Det handler om at leve på en løgn – eller at leve i sandhed. Og det er livet om at gøre, derfor bruger Jesus de voldsomme ord om at have djævelen til far. Hvad er det så der er løgn? Og hvad er sandhed?

”Jeg siger jer sandheden, derfor tror I mig ikke,” siger Jesus. Derfor tror I mig ikke. Det djævelske er, at løgneren jo til forveksling ligner sandhed. Løgneren kan være det, der ser mest tilforladeligt ud, den måde at opfatte verden på, som byder sig til, fordi den virker besnærende.

Hvad er det så for en løgn, der lokker os? Hvad er det i dag, der afleder opmærksomheden fra det, alt handler om, og det budskab der er ham livet om at gøre? At det handler om en bestemt historisk situation, og at Jesus kommenterer samtidens manglende anerkendelse af det nye, han bringer, er naturligvis sandt nok. Men det er de andre spørgsmål, der efter min mening er interessante. Det budskab Jesus kommer med er nemlig ikke noget statisk, som det gælder om at tage til sig og rette ind efter, men et stadigt opgør med fastlåste tankemønstre og falske værdier, der byder sig til som sand-

hed.

Se, det er af gode grunde ikke spørgsmål, man kan svare éntydigt og autoritativt på. Ethvert forsøg på et svar må stå for ens egen regning. Så lad mig da vove pelsen.

Jeg har ikke kunnet undgå at lægge mærke til, hvor vigtigt begrebsparret vindere og tabere er blevet. Især unge mennesker er optaget af at vinde, det kan ungdomsforskere tale med om. Vel at mærke ikke i ordets snævre betydning, hvor man kan vinde i lotto eller vinde i fodbold. Det gælder i livet som sådan. Det gælder om at være en vinder – og det gælder for enhver pris om at undgå at være en taber. At være taber er det værste, man kan være. Prøv at lægge mærke til hvor ofte ordene bruges.

Og det gælder også om at have en vinderindstilling, hvis man skal have succes. Og man skal ikke lede længe på nettet, før man falder over sider, der oplister forskellene på at være en vinder og en taber, med visdomsord som følger: Vindere fokuserer på løsnings- og muligheder. Tabere fokuserer på problemer og begrænsninger. Vindere har altid en plan. Tabere har altid en undskyldning. Vindere tager kontrol over deres liv. Tabere ”håber” og overlader det der sker til skæb-

nen. Vindere udvider hele tiden deres comfortzone. Tabere bliver i den. I kan sikkert selv fortsætte. Det er så vigtigt at vinde, at det ikke er resultatet, det handler om, men en måde at tænke på, en hel indstilling til livet. For, som hjemmesiden lover: Vindere lever og fungerer ud fra et helt andet tankesæt end tabere, og det er derfor, de har den livskvalitet og skaber de resultater, taberne drømmer om. Ak ja.

Ligeså besnærende dette begrebssæt kan være, og ligeså stor tiltrækningskraft det øver på unge mennesker, hvis man skal tro dem, der har forstand på det – ligeså klart er det, hvad det er for et underliggende syn på tilværelsen, det afspejler. For der er jo ikke noget galt med at vinde, og det er aldrig rart at tabe. Men det afspejler et bagvedliggende tankesæt. Handler det om at være vinder og at undgå at blive taber, så er livet, også livet med andre mennesker en kamp. Det kunne jo også være noget andet. Det kunne være et fællesskab. Det kunne være en kollektiv opgave. Eller det kunne være en gave skænket af Gud. Muligheder som ufortjent rækkes mig, for at jeg skal bruge dem, så de kommer andre til gode, eller til fælles bedste. Gør man alt op i, om man er ”vinder” eller ”taber”, bliver tilværelsen en kamp. Og når man nu ikke kan vinde hele tiden, så kan man i det mindste anlægge vindermentalitet, opføre sig som en vinder, og så håbe på, at resultaterne også viser sig. Et andet problem ved den måde at se tilværelsen på, er spørgsmålet om, hvem der så afgør, om man bliver vinder eller taber? For som man taler om det, er det meget klart, at det ikke er et lotteri, at det ikke skyldes

tilfældigheder, tilværelsen er ikke en roulette, hvor ens nummer ind imellem kommer ud. Nej, man vinder i kraft af sin egen indsats. Man vinder i kraft af sin dygtighed, sine særlige evner, sin særlige indstilling til tingene. Det er derfor også ens eget ansvar. Igen er det noget, der i særlig grad skulle gøre sig gældende blandt unge, og som lægger et umenneskeligt pres på dem. Sansen for, at vi kommer af sted med vidt forskellige muligheder, at nogen er privilegeret, og at andre ikke er det, er begrænset. Ligesom der ikke er stor fornemmelse for hvor mange tilfældigheder, der spiller ind, når vindere og tabere skal kåres. Man tager æren for det hele, eller ansvaret er måske et rigtigere ord, for hvem kan man bebrejde, hvis det ikke lykkes, hvis man ender som taber? Ja, så er det kun mig selv, jeg har at bebrejde. Så er det mig, der har fejlet.

Jeg kan umuligt vide, om Jesus ville kalde det løgn, dette syn på verden som en kamp om at vinde eller tabe, hvor alt er op til mig selv. Jeg håber det naturligvis. Jeg kan ikke vide, om Jesus ville lange ud efter disse forsøg på at bemægtige sig tilværelsen og gøre os selv til små guder. Jeg håber det selvfølgelig. Sagen er i hvert fald, at han repræsenterer alt det modsatte – i det han siger, og det han gør.

De jøder, han er oppe imod her, vil jo ikke acceptere, at det er noget udefra kommende, der skulle frelse dem. De skulle nok selv komme overens med deres Gud og deres tilværelse i øvrigt.

Derfor omgås Jesus tabere. Mennesker der er henvist til at række hænderne ud og bede om det, de har brug for. Og de ”vindere”,

han omgås, bliver meget hurtigt pillet ned, og deres tro på egen fortræffelighed gennemhullet og afsløret som selvretfærdighed. Det vigtigste i livet, det er ikke noget, jeg kan tage selv, ikke noget jeg selv kan skabe, det er det, jeg modtager. Det er kærlighed, at nogen elsker mig. Det er tilgivelse, det er, at nogen kan rumme mig, også når jeg er umulig. Vi er udleveret til andre mennesker, og vi er udleveret til Gud. For det gælder også det, jeg modtager direkte af Gud, så at sige, hver lysende dag han giver mig, fuld af muligheder, fuld af nye begyndelser, selv der hvor de kan svære at få øje på. Det er ikke mig selv, der blæser forårsluft i mine næsebor, men Ham. Det er Ham, der skænker mig livet på ny, når jeg kommer til kort og har forkludret alting.

Man kan også sige det på den måde: Jesus gør sig selv til taber, og det er præcis det, vi er på vej til her i fasten, som danner optakt til tilfangetagelse, lidelse og død. Jesus gør sig til taber, for at enhver, som tror på ham, kan blive vinder. Ikke vinder i kraft af alle dine fortræffeligheder og din eventuelle vindermentalitet, snarere på trods af den. Han gør os til vindere i kraft af det, han skænker, når vi står nøgne og rækker hænderne ud. Han gør os til vindere i kraft af det menneskelige fællesskab, som vi henvises til, fællesskabet med andre, hvor det ikke længere er afgørende, om man vinder eller taber, men at man er menneske. Ikke andet end det: Et menneske.

Ære være Faderen og Sønnen og Helligånden, som det var i begyndelsen, således også nu og altid og i al evighed. Amen.

Peter Nejsum
Brønshøj

Salmer:
4, 302, 481, 401

Redaktion

Sognepræst
Margrethe Dahlerup Koch
Høbrovej 3
6980 Tim
mdk@km.dk

Sognepræst
Søren Jensen
Byløkken 27
8240 Risskov
sjen@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 3373 2800
vartov@vartov.dk